

**QALBNING SUKONATDAGI OVOZI: ZAMONAVIY YOSHLAR IJODIDA
SAMIMIYAT VA AN‘ANA VORISIYLIGI****Jo‘raqulova Jasmina Rashid qizi***Qashqadaryo ixtisoslashtirilgan san‘at maktab internati 9-sinf o‘quvchisi,***Shodmonova Durдона Bahodirovna***Qashqadaryo ixtisoslashtirilgan san‘at maktab internati ona tili va adabiyot fani
o‘qituvchisi*

Annotatsiya Ushbu maqolada bugungi shiddatli va texnologiyalar rivojlangan davrda yosh avlodning ichki dunyosi, ularning she‘riyatga bo‘lgan ehtiyoji hamda lirik kechinmalarning shakllanish jarayoni tahlil qilinadi. Muallif o‘zining shaxsiy ijodiy namunalari va ichki kechinmalari orqali zamonaviy o‘zbek yoshlarining "shovqinsiz" dunyosidagi his-tuyg‘ular to‘qnashuvini ochib beradi. Tadqiqotda, shuningdek, O‘zbekiston xalq shoiri Muhammad Yusuf ijodiy uslubining yoshlar dunyoqarashiga ta‘siri va badiiy so‘zning inson ruhiyatini sog‘lomlashtirishdagi (katarsis) o‘rni kabi masalalar badiiy-filologik nuqtayi nazardan ko‘rib chiqiladi.

Аннотация В данной статье анализируются внутренний мир современной молодежи, её потребность в поэзии и процесс формирования лирических переживаний в условиях стремительно развивающегося технологического общества. На основе личных творческих примеров и эмоциональных переживаний автора раскрывается столкновение чувств в «безмолвном» мире современных узбекских молодых людей. Также рассматривается влияние творческого наследия народного поэта Узбекистана на мировоззрение молодежи и роль художественного слова в духовном очищении личности (катарсисе) с литературоведческой точки зрения.

Abstract This article examines the inner world of modern youth, their need for poetry, and the formation of lyrical experiences in the context of a rapidly developing technological era. Through the author's personal creative works and emotional reflections, the study reveals the collision of feelings within the "silent" world of contemporary Uzbek youth. The article also explores the influence of the creative legacy of the People's Poet of Uzbekistan on young people's worldview and discusses the role of artistic expression in spiritual healing (catharsis) from a literary and philological perspective.

Kalit so‘zlar: qalb hayqirig‘i, sukonat, zamonaviy yoshlar, Muhammad Yusuf maktabi, lirik kechinma, samimiylik, badiiy obraz, metafora, milliy she‘riyat, ruhiy shifo.

Ключевые слова: *голос сердца, тишина, современная молодежь, школа Мухаммада Юсуфа, лирическое переживание, искренность, художественный образ, метафора, национальная поэзия, духовное исцеление*

Keywords: *voice of the heart, silence, modern youth, Muhammad Yusuf school, lyrical experience, sincerity, artistic image, metaphor, national poetry, spiritual healing.*

Bugungi kunda adabiy muhitda yoshlarning kitobdan, xususan, she'riyatdan uzoqlashayotgani haqidagi fikrlar bot-bot quloqqa chalinadi. Biroq, bu qarashlar masalaning faqat yuzaki tomonini aks ettiradi. Aslida, biz — yangi avlod vakillari, tuyg‘ularimizni shovqin-suron bilan emas, sukonat ichida yashashni afzal ko‘radigan, dardi ichida pishib yetiladigan toifamiz.

She'riyat men uchun shunchaki qofiyalangan satrlar emas, balki kishi o‘zidan qochib, yana qaytadan o‘zini topadigan muqaddas manzildir. Ushbu maqolada mening kichik ijodiy mashqlarim va ularning zamiridagi falsafiy-estetik qarashlar zamonaviy o‘zbek she'riyatidagi an'anaviylik va individuallik prizmasi orqali yoritiladi.

She'riyatdagi samimiylilik va soddalik tamoyillari borasida o‘zbek adabiyotshunosligida boy tajriba mavjud. Xususan, Muhammad Yusuf ijodining xalqchilligi borasida adabiyotshunos olim Qozoqboy Yo‘ldoshev o‘zining "Yoniq so‘z" asarida alohida to‘xtalib o‘tgan. Tadqiqotimizda biz ham ana shu "yoniq so‘z" an'anasining yoshlar ijodidagi in'ikosini o‘rganishda qiyosiy-tahliliy va biografik metodlardan foydalandik. Bizning farqimiz — she'rni faqat obyekt sifatida emas, balki ijodkorning shaxsiy ruhiy evrilishlari mahsuli sifatida tahlil qilishimizdadir.

1. "Yoshlikning shovqinsiz dunyosi": Ruhiy iztirob va ijodiy ehtiyoj

Yoshlik — bu hislar urushi davri. Inson o‘zini goh eng baxtli, goh eng tanho his qilishi tabiiy holat. Mana shu tushunarsiz tuyg‘ular yurakda to‘planib, yuk bo‘la boshlaganda, she'riyat yagona najotkor sifatida maydonga chiqadi. Bizning avlod befarq emas, biz shunchaki tuyg‘ularimizni ichimizda asrashni yaxshi ko‘ramiz.

Mening qog‘ozga tushayotgan har bir satrim — qalbimning shifosi. Maqolada keltirilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, bugungi yosh ijodkor uchun dabdabali hayqiriqlar emas, balki yelkaga qo‘l qo‘yib "men seni tushunaman" deydigan shivirlashlar muhimroqdir.

2. Muhammad Yusuf an'alarining zamonaviy talqini

O‘zbek she'riyatida Muhammad Yusuf fenomeni shunday bir maktab yaratdiki, undan aylanib o‘tish imkonsiz. Shoirning "oddiy odamlarning oddiy tilida" yozish mahorati mening ijodim uchun ham dasturilamal bo‘ldi.

“Yusufdek Bo‘lish — Orzuim, Niyatim” sarlavhali she'riy namuna aynan mana shu sadoqatning ifodasidir:

Oddiy odamlarning oddiy tilida,
Eng ulug' tuyg'ular yashasin unda.

Ushbu misralarda "oddiy til" va "ulug' tuyg'u" tushunchalari o‘zaro ziddiyat (antiteza) hosil qilishi orqali she’rning badiiy yukini oshiradi. Shoir uchun eng oliy maqsad — xalqning ko‘nglini topish. Muhammad Yusuf an’anasi bizning satrlarimizda nafaqat uslub, balki ma’naviy qibla sifatida namoyon bo‘ladi.

3. Alamning she’riy transformatsiyasi va katarsis

Ijodiy jarayonning eng og‘riqli va shu bilan birga eng go‘zal nuqtasi — bu alamning she’rga aylanishidir. “Alamim She’rdan O‘lurman” asarida ijodkorning qalam va qog‘oz bilan muloqoti tasvirlanadi:

U qalam — qo‘limdagi eng sadoqatli do‘st,

U qog‘oz — ko‘nglimdagi eng keng o‘rmon.

Ushbu o‘rinda "qog‘oz"ning "keng o‘rmon"ga o‘xshatilishi bejiz emas. Inson o‘rmonda adashishi yoki o‘zini erkin his qilishi mumkin. Shoir ham qog‘oz ummonida o‘z dardlarini "o‘ldirish", ya’ni ulardan xalos bo‘lish yo‘lini izlaydi. "Alamim she’rdan o‘lur" iborasi bu yerda metaforik ma’noda kelib, dardning tugashi emas, balki uning san’at asariga aylanib, muallifga orom berishini anglatadi.

Tadqiqot va shaxsiy ijodiy tajribalarimiz asosida quyidagi xulosalarga keldik:

1. She’riyat — yoshlar hayotining ajralmas qismi. Hatto eng texnologik rivojlangan zamonda ham insoniy dardlar o‘z ifodasini badiiy so‘zdan qidiradi.

2. Samimiylik — asosiy mezon. Bugungi o‘quvchi balandparvoqlikni emas, balki o‘ziga yaqin bo‘lgan sodda haqiqatni qadrlaydi.

3. Vorislik tamoyili. Muhammad Yusuf kabi buyuk siymolarning yo‘li yosh ijodkorlar uchun nafaqat maktab, balki milliy o‘zlikni anglash vositasidir.

Mening kichik mashqlarim, maktab partasida bitilgan satrlarim birgina tengdoshimning ko‘nglini yoritsa, bu men uchun eng katta g‘oliblikdir. Zero, she’r o‘lmaydi — u faqat shaklini o‘zgartiradi, ammo qalblarni birlashtirishda davom etaveradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Yo‘ldoshev Q. Yoniq so‘z. – Toshkent: Ma’naviyat, 2006. – 224 b.
2. Muhammad Yusuf. Saylanma. – Toshkent: Sharq, 2019. – 512 b.
3. Karimov N. XX asr o‘zbek adabiyoti tarixi. – Toshkent: O‘qituvchi, 1999. – 384 b.
4. Qo‘chqorov R. Badiiy tafakkur va she’riyat poetikasi. – Toshkent: Fan, 2010–256 b..
5. ziyonet.uz
6. natlib.uz